

ชื่อวิทยานิพนธ์ บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ด้านการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม

ปี 2544

ผู้เขียน นายวิระพงษ์ จินะดิษฐ

สาขาวิชา อนามัยสิ่งแวดล้อม

ปีการศึกษา 2544

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ประเมินบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม โดยการสำรวจสภาพปัญหา บทบาท ศักยภาพ และอุปสรรค ด้านการจัดการมูลฝอย การจัดการประปาหมู่บ้าน และการควบคุมโรคไข้เลือดออก เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามสำหรับ ปลัด อบต. จำนวน 514 ชุด ได้รับตอบกลับจำนวน 498 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.9 และการเยี่ยมพื้นที่ สัมภาษณ์เจาะลึก ประชาชน ประธานหรือกรรมการบริหาร อบต. และปลัดหรือรองปลัด อบต. จำนวน 20 ตำบลทั่วประเทศ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาจากการสัมภาษณ์เจาะลึก

ผลการสำรวจ พบว่า อบต.ได้รับการร้องเรียนเรื่องมูลฝอยน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 78.1 รองลงมาคือการขาดแคลนน้ำสะอาด และการระบาดของโรคไข้เลือดออก คิดเป็นร้อยละ 63.3 และ 34.5 ตามลำดับ และส่วนใหญ่เห็นว่าการจัดการมูลฝอยเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขเร่งด่วน ตามด้วยการควบคุมโรคไข้เลือดออก ส่วนการเยี่ยมพื้นที่สัมภาษณ์เจาะลึก ด้านการจัดการมูลฝอย พบว่า มีปัญหาการลอบทิ้งมูลฝอยข้างทาง ปัญหามูลฝอยตกค้าง และปัญหาสถานที่กำจัดซึ่งพบว่า บางแห่งหมดสัญญา บางแห่งมูลฝอยเต็ม และบางแห่งใกล้แหล่งน้ำผิวดิน โดยเกือบทั้งหมดใช้วิธีกำจัดไม่ถูกหลักสุขาภิบาล ด้านการจัดการประปาหมู่บ้าน พบว่ามีปัญหาเรื่องคุณภาพน้ำ ปริมาณน้ำ การบริหาร และขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการควบคุมโรคไข้เลือดออก พบว่า อบต.ขาดบุคลากรสาธารณสุข บุคลากรอื่นที่มีอยู่ขาดความรู้ ประสบการณ์ด้านการควบคุมโรคไข้เลือดออก และมีปัญหาด้านการประสานงานกับสถานอนามัย

อบต.ขาดทั้งบุคลากร งบประมาณ และเทคโนโลยี ด้านบุคลากร พบว่า อบต.ร้อยละ 73.3 ไม่มีการแต่งตั้งกรรมการบริหารให้รับผิดชอบงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ด้านงบประมาณ พบว่า อบต.แต่ละชั้นส่วนใหญ่มีรายได้ลดลงในระดับที่ต่ำกว่าเกณฑ์ของการจัดชั้นอบต.

ท่ามกลางปัญหาและอุปสรรคเหล่านี้ พบว่า อบต.บางแห่งมีศักยภาพในการแก้ไขปัญหาของตนเองโดยวิธีการต่างๆ เช่น ส่งเสริมให้ประชาชนคัดแยกมูลฝอยเพื่อลดปริมาณมูลฝอยที่ต้องกำจัด คืบรายได้จากการรีไซเคิลสู่ประชาชนเป็นการตอบแทน และมีการทำปุ๋ยชีวภาพจากขยะ

การแก้ปัญหาด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม อบต.จำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม และการควบคุมโรคไข้เลือดออก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องผลิตคู่มือสำหรับการปฏิบัติงาน และต้องมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถเฉพาะในการปฏิบัติงาน

Thesis Title Roles of Subdistrict Administration Organization (SAO) in Environmental Health Management 2001
Author Mr. Weerapong Jinadit
Major Program Environmental Health Management
Academic Year 2001

Abstract

The objectives of this research were to evaluate the roles and problems of SAOs in environmental health management. Study issues included the roles, capabilities and obstacles in solid waste management, village water supply management and DHF control. Data collection was done using a questionnaire self-completed by the secretary of SAOs of each of the 514 SAOs. 498 responded (96.9%). Site visitation and in-depth interview of executive board members and the secretaries of SAOs were carried out in 20 subdistricts. Data were analyzed using percentage, mean and standard deviation and content analysis.

The results from the questionnaire showed a high level of complaints about solid waste (78.1%) than the problems of clean water and DHF control. (63.3% and 34.5%) The site visitations revealed that solid waste was often dumped on the side of the road. Slow elimination and lack of land for treatment were important problems. Some sites were near water sources. Water supply was often insufficient and there was poor public participation and DHF control.

Generally SAOs did not have enough manpower, budget and technology for environmental health management. 73.3% did not have an environmental health committee. The actual income of most SAOs was below the criteria set by law.

Although there were many problems as those mentioned above, some SAOs were quite successful in reducing the disposal load, promoting the recycling process and producing bio-fertilizer from garbage.

It is recommended that personnel competent in environmental health management are needed for most SAOs. The government should produce a manual for these works and train the personnel properly.